

Iechyd plant a phobl ifanc Torfaen

Yn 2011, roedd tua 27,700 o blant a phobl ifanc rhwng 0 a 24 oed yn byw yn Nhorfaen. Mae hyn yn cyfrif am 30.4% o boblogaeth yr ardal, sydd ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru, sef 30.3%.

Mae gan bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru yr hawl i fod yn hapus, yn iach ac yn ddiogel. Rhaid i unrhyw ystyriaeth o'r plentyn gynnwys y teulu hefyd gan fod rôl y teulu'n hollbwysig.

Yng Nghymru:

- mae mwyafrif y plant a'r bobl ifanc yng Nghymru yn iach ac yn fodlon ar eu bywydau
- mae un o bob pump o blant a phobl ifanc rhwng 0-19 oed yn byw mewn tloidi
- dim ond hanner y babanod newydd-anedig sy'n cael eu bwydo ar y fron
- mae llawer o blant hyn yn parhau i fod yn agored i gael clefydau y gellir eu hatal drwy frechlyn fel y frech goch
- mae mwy na chwarter y bobl ifanc 16-24 oed yn ysmegu

Mae angen camau cydgyssylltiedig rhyngasiantaethol yn lleol ac yn genedlaethol er mwyn gwella iechyd plant a phobl ifanc a'r ffactorau sy'n dylanwadu arno. Mae gweithio gyda phlant a theluoedd yn hollbwysig er mwyn adeiladu ar asedau ac ymdrin â'u hanghenion.

Dylid darllen y proffil awdurdod lleol hwn ar y cyd â'r adroddiad *Iechyd plant a phobl ifanc yng Nghymru* a'r canllaw technegol atodol y gellir cael mynediad iddo drwy wefan yr Arsyllfa yn:

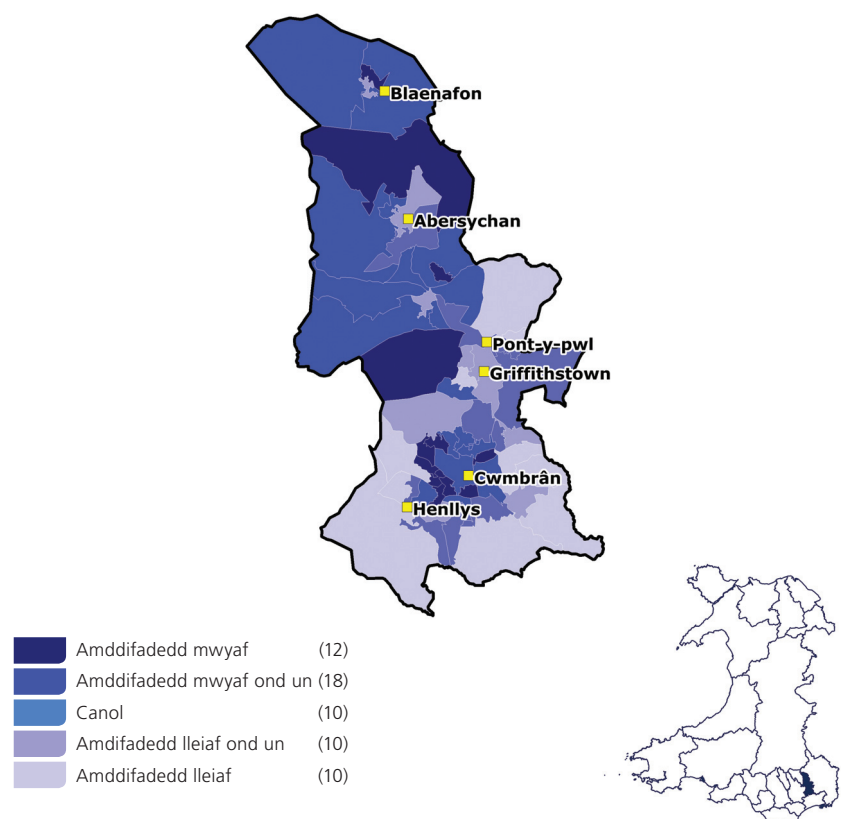
www.arsyllfaiechydchyhoedduscymru.wales.nhs.uk/proffilplant

Data allweddol o Gyfrifiad 2011

	Cyfrif ALI (n)	ALI %	Cymru %
Y boblogaeth 0-24 oed ^{1, a}	27,700	30.4	30.3
Aelwydydd unig riant ^{2, b}	3,040	7.9	7.5
Aelwydydd gorlawn â phlant dibynnol ^{3, b}	860	27.8	26.3
Pobl ifanc 16-24 sy'n ddi-waith ^{4, b}	1,090	16.3	15.7
Plant a phobl ifanc 0-24 oed sy'n darparu gofal di-dâl ^{5, b}	990	3.6	3.2

Amddifadedd ymysg plant^{6, c}

Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, cyfrif cyfartal, pumedau cenedlaethol o amddifadedd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru gan ddefnyddio MALIC (Llywodraeth Cymru) © Hawlfraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2013. Arolwg Ordans 100044810

Dangosyddion (mae pob un yn defnyddio data 2011): 1. % o gyfanswm y boblogaeth; 2. % yr aelwydydd sy'n cynnwys rhieni unigol â phlant dibynnol (0-15 oed neu 16-18 oed ac mewn addysg llawn amser); 3. % yr aelwydydd â phlant dibynnol (0-15 oed neu 16-18 oed ac mewn addysg llawn amser) sydd â mwy nag 1.5 o bobl ym mhob ystafell wely; 4. Nid yw'n cynnwys myfyrwyr; 5. % sy'n gofalu am aelodau o'r teulu, ffrindiau, cymdogion neu eraill neu sy'n rhoi help i'r bobl hynny oherwydd salwch meddyliol neu gorfforol neu anabled hirdymor, neu broblemau'n ymwneud â henaint; 6. Mynegai Plant Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) 2011 sy'n cynnwys dangosyddion sy'n ymwneud ag incwm, iechyd, addysg, mynediad daearyddol i wasanaethau, tai, yr amgylchedd ffisegol a diogelwch cymunedol.

Ffynonellau data: a. Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn (ONS); b. Cyfrifiad 2011 (ONS); c. Mynegai Plant Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2011 (Llywodraeth Cymru).

Sut mae ardal yr Awdurdod Lleol (ALI) yn cymharu â Chymru gyfan?

Is Cymaradwy Uwch Nid oedd modd ei gyfrifo

	Cyfrif ALI (nifer y digwyddiadau)	Cyfradd ALI	Cymru			Tuedd			
			Cyfradd isaf ALI	Cyfradd gyfartalog	Cyfradd uchaf ALI	ALI	Cymru		
Poblogaethau a genedigaethau	% y boblogaeth 0-24 oed ^{1,a}	27,700	30.4	26.2	30.3	35.5	31.3	30.4	
	% y babanod a anwyd cyn pryd ^{2,b}	80	7.1	5.2	7.1	9.3	7.9	7.1	
	% y babanod â phwysau geni isel ^{3,b}	60	5.4	4.6	5.4	6.8	6.6	5.4	
	% y babanod a gafodd eu bwydo ar y fron ar ôl cael eu geni ^{4,b}	320	35.6	28.2	55.5	79.6	47.4	35.6	
Ffactorau ehangach sy'n dylanwadu ar lechyd	% y plant sy'n byw mewn tloedi ^{5,c}	4,830	23.8	13.1	22.2	30.4	2009: 22.7 (ALI), 13.2 (Cymru); 2010: 22.2 (ALI), 23.8 (Cymru)	410	500
	Plant mewn angen ^{6,a,ch}	1,000	500	130	320	515			
	% y plant a'r bobl ifanc 5-15 oed sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim ^{7,d}	2,400	19.4	11.1	19.3	29.1	20.5	19.4	
	Sgôr cyflawniad addysgol yn CA4 ^{8,d}	dd/g	375	343	406	470		Ddim ar gael	
	Y rhai sy'n gadael blwydd 11 heb fod mewn addysg, cyflgoaeth na hyfforddiant ^{9,dd}	90	6.7	2.7	4.4	7.7	6.7	6.7	
Ymddygiad ac imiwneiddio	% y plant 4/5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew ^{10,e}	310	30.0	22.0	28.2	33.8		Ddim ar gael	
	Beichiogrwydd ymysg merched yn eu harddegau <18 ^{11,a,f}	60	31.6	18.1	34.2	54.1	47.7	31.6	
	% y plant 4 oed sydd wedi cael eu holl frechiadau ^{12,ff}	860	81.7	78.0	82.4	88.3		Ddim ar gael	
	Y nifer sydd wedi cael 3 dos o'r brechlyn HPV ^{13,ff}	480	88.5	76.5	86.6	92.5	92.7	88.5	
lechyd a'r defnydd o wasanaethau	Y nifer sy'n dioddef o asthma (0-24 oed) ^{14,g}	1,620	55.5	43.3	51.6	69.5		Ddim ar gael	
	Plant 5 oed â dannedd pydredig, ar goll neu wedi'u llenwi ^{15,ng}	220	2.3	0.9	1.6	3.1	2007/8: 2.0 (ALI), 2.2 (Cymru); 2011/12: 1.6 (ALI), 2.3 (Cymru)		
	Cyfraddau derbyniad ym 10-24 oed brys (0-24 oed) ^{16,a,h}	3,240	121	73	100	140	96.5	120.9	
Marwolaethau	Cyfradd marwolaethau babanod* ^{17,i,ii}	10	4.8	3.3	4.4	5.4		Cymru	
	Cyfradd marwolaethau plant (0-17 oed) * ^{18,a,i}	<5	24.3	15.5	38.5	60.7		Cymru	

* mae'r niferoedd yn rhy fach i gynhyrchu tuedd flynyddol ar lefel awdurdodau lleol ~ cyfrif cyfartalog blynyddol

Dangosyddion a chynnodau amser (cyflwynir y cyfrifiadau a'r cyfraddau ar gyfer y flwyddyn duediadau olaf oni nodir yn wahanol): 1. % o gyfanswm y boblogaeth, 2002-2011; 2. % y babanod a anwyd <37 wythnos o feichiogrwydd, 2004-2011; 3. Genedigaethau byw plant unigol <2500g, 2003-2011; 4. % y babanod sy'n cael eu bwydo ar y fron pan gânt eu rhyddhau o ofal mamolaeth 2004-2011; 5. % y plant sy'n byw mewn teuluoedd sy'n cael Credyd Treth Plant y mae eu hincwm yn llai na 60 y cant o'r incwm canolrifol neu sy'n derbyn Cymhoorthdal Incwm neu Lwfans Ceisio Gwaith 2009-2010; 6. Cyfradd fesul 10,000 o blant 0-17 oed sy'n derbyn gofal gan awdurdodau lleol ac yr oedd eu hachos ar agor am o leiaf 3 mis ar ddyddiad y cyfrifiad, 2009/10-2011/12; 7. % sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim, 2003/4-2011/12; 8. Sgôr cyflawniad cyfartalog ar gyfer disgyblion yng nghyfnod allweddol 4 (lefel TGAU), 2009/11; 9. % y bobl ifanc 16 oed nad ydynt mewn addysg, cyflgoaeth na hyfforddiant, 2004-2011; 10. % â mnyegai mas y corff yn yr 85ain ganradd (UK1990) neu'n uwch, 2011/12; 11. Cyfradd feichiogi fesul 1,000 o ferched 15-17 oed, 2002-2011; 12. % sydd wedi cael eu holl frechiadau arferol, 2003-2012; 13. % o flwyddyn ysgol 9 (merched 14 oed) sydd wedi cael y cwrs 3 dos o'r Brechlyn Feirws Papiroma Dynol, 2009/10-2012/13; 14. % ar y gofrestr cyflyrau cronig asthma, Chwefror 2012; 15. Nifer a archwiliwyd a nifer cyfartalog y dannedd sydd wedi pydru ar goll neu wedi'u llenwi, 2007/8 a 2011/12; 16. Cyfraddau derbyniadau brys i'r ystyby yn ôl oedran safonedig, 2002-2011; 17. Cyfradd y marwolaethau ymysg plant <1 oed fesul 1,000 o enedigaethau byw, 2002-2011 wedi'u cyfuno ar gyfer awdurdodau lleol a thueddiadau blynyddoedd sengl 2002-2011 ar gyfer Cymru; 18. Cyfradd y marwolaethau yn ôl oedran safonedig, 2009-2011 wedi'u cyfuno ar gyfer awdurdodau lleol a thueddiadau blynyddoedd sengl 2009-2011 ar gyfer Nghymru.

Ffynionellau data: a. Amcangyfrifon poblogaeth canol blynyddyn (ONS); b. Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar lechyd Plant Cymunedol (NWS); c. Data yr Adran Gwaith a Phensiynau a Budd-dal Plant (Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi); d. Cyfrifiad Plant mewn Angen (Llywodraeth Cymru); e. Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (Llywodraeth Cymru); f. Gyrfa Cymru (Llywodraeth Cymru); g. Y Rhaglen Mesur Plant (lechyd Cyhoeddus Cymru ac NWS); h. Babanod a Genhedlwyd (ONS); i. Cynllun adroddiadau COVER Cymru (lechyd Cyhoeddus Cymru); j. Audit+ (NWS); k. Arolwg Deintyddol Cymru (WOHIU); l. Cronfa Ddata Cynnodau Gofal Cleifion Cymru (NWS); m. Crynodeb Rhanbarthol Blynyddol o Farwolaethau (ONS); n. Ffeil Marwolaethau lechyd Cyhoeddus (ONS); o. Crynodeb Rhanbarthol Blynyddol o Eneidigaethau (ONS).

